

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 1 1 6 4 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

Izpitna pola

Ponedeljek, 13. junij 2011 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, radirko in šilček.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z odlomkoma iz dramskih besedil (A in B) je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 14 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

Odlomek iz dramskega besedila (A):

GOSPA (*ki jo je vedno bolj zmagoval spanec, komaj izusti poslednje besede, ko se ji povesi glava in že spi*)

GRBAVEC (*ga je prevzela igra, da se je zazrl v privid; okrene čez čas glavo ter razočaran ugotovi, da starka spi. Zajame obraz, rame mu stisne iht*):

Sonce – sonce – sonce –

GOSPA (*se zdrzne vsled njegovega ihta, iztegne roko ter ga poboža*):

Teobald, kaj vam je, Teobald? Zakaj pa si takoj vse tako zelo ženete k srcu?

No, fant moj! Vedno vas prosim, da pustite igranje – še zmešalo se vam bo, če si boste vedno s tem belili glavo. Mari bi se učila, rekla sem vam bila, in se ne bi bilo treba zopet žalostiti. V kratkem boste morali že opraviti izpit – kaj res nimate nič veselja, da bi avancirali? – Ojé, kako ste vsi otroci lahkomišljivi, nič služba, le te neumne fantazije! Naša Heda tudi samo svet, svet, veliko mesto! Sedaj pa ima, ko se je mora lastna mati sramovati!

GRBAVEC: Nikar tako, nikar tako, gospa, morebiti pa je Heda povsem srečna v svojem življenju.

GOSPA: Tiho, tiho, da vas ne čuje Bog!

GRBAVEC: Po pravici vam povem – če bi jaz bil dekle – jaz bi bil tudi izprijen!

GOSPA: Teobald!

GRBAVEC (*z gorečnostjo*): Ali niste še doumeli, da hite vsi zgražati se nad grehom, zato, ker se boje, da bi koga njegov lesk ne omamil in bi užival, ko se drugi ne upajo? Menite, da je res tako zlo, biti izprijen? Vsi, prav vsi bi bili radi, pa nam manjka poguma! Kaj zato, če mora spati vaša Heda pri kakem moškem, ki si ga baš ne poželi – koliko poštenih zakonskih žen mora legati vsak dan z grozo v postelji, ker jim po naravi manjka veselja – kaj zato, zjutraj se Heda lahko okoplje v dišeči vodi in odpelje z avtomobilom v sonce! In saj ni, saj ni življenje zgolj ta revni objem – tudi cvetlice so, blesteče rose v travah, nasmehi otrok – Ali ni največje zlo, ne živeti, dolgočasiti se? Stvarnik je položil v človeka gon gibati se, sopsti zrak, se smejati – mar ni največje zlo biti rojen v Gogi? Nikar, nikar, gospa, vse mesto zavida vašo Hedo, zato jo hite psovati z vlačugo!

GOSPA (*si briše solze*): Dobri ste, dobri, pa govorite tako, da dajete tolažbo izmučeni ženi. – Gledališča pa ne bova igrala več, ne morem vas gledati, ko se tako mučite; sedaj se bova vsak večer učila, da že končno napravite izpit in napredujete v službi. Če imate res tako veselje do gledališča, boste potem lahko dobili kako mesto v gledališki pisarni kot knjigovodja ali še kaj več in vam ne bo treba lomiti udov po odru. (*Se zaziblje vsa hroma k vratom. Na pragu še postoji, se okrene*): Pa ne vgašujte luči, tako tesno je – ko da se ima kaj zgoditi, je v zraku. Od sopare je menda. Nekaj se koplje iz noči! (*Izgine.*)

GRBAVEC (*se trpko nasmeje*): Zgoditi? Še nikdar se ni ničesar zgodilo! (*Obsedi v žalost in nič; se v nadaljnjem sezuje, po velikem razpravi in leže.*)
(II.)

Odlomek iz dramskega besedila (B):

SARA: Ljudi je vedno več. Menda so vsi stanovalci zbrani dol.

DANIJEL: Kaj pravijo?

SARA: Odpravljajo se gor k njej.

DANIJEL: O čem govorijo?

SARA: Vse niti vežejo v celoto, ki jasno razodeva njeno krivdo. Vsi dogodki se sedaj kažejo v novi luči. To, kar smo mi vedeli že na začetku, oni spoznavajo sedaj.

DANIJEL: Nikoli ni prepozno. (*David gleda skozi ključavnico.*)

ANITA: Kaj vidite?

DAVID: Sedi na postelji in nekam odsotno gleda skozi okno. Kot da se je vse skupaj ne tiče prav dosti.

ANITA: Ne kaže niti malo strahu? Niti malo jeze?

DAVID: Niti malo.

ANITA: Vedela sem. V tej ženski je hudič. Vsa hiša je polna mrčesa, samo pri njej ga ni. Nič ji ne moremo. In ona se nam reži, ker ji nič ne moremo.

DANIJEL: Motite se, draga sosedka. Stanovalci bodo postavili stvar na pravo mesto. In tudi mene ima, da bi jo z leskovo šibo po golih ritnicah; prav zares bi jo našeškal.

ANITA: Toda, če ničesar ne prizna!

SARA: Ni vsa reč v priznanju, draga moja. Če je dan vroč, da komaj dihaš, ali boš zahteval priznanje, da je vroč? Če ponoči srečaš žensko v kratkem krilu in z debelo šminko, ali boš zahteval priznanje, da je kurba? Če vidim siromaka brez ene noge, ali bom zahteval priznanje, da je nima? Če pada sneg pozimi, ali boste zahtevali priznanje, da pada? Ne, draga sosedka, če jaz kaj zahtevam, je to kesanje, ne priznanje.

ANITA: Toda jaz hočem priznanje! Kako naj se kesa, če ne prizna? Če si ne strga z obraza te brezbrizne maske? Kaj res ne razumete, kdo je ta ženska?

Ptiči jejo z njenega telesa, do krvi jo kljuvajo, toda njej se nič ne pozna. Pravijo, da si lahko iztrga srce iz prsi in z njim maha naokoli. Psa ima, ki ga ne moreš ubiti, in z mrčesom je v zavezi. Že res, da jo opazujemo, toda povem vam, da ona ve, da jo opazujemo. Videti nam da le to, kar sama hoče, da vidimo. Mrčes nas bo požrl pri živem telesu, vi pa zahtevate od nje kesanje?

DAVID: Draga žena, mislim, da te je vročina spravila ob živce. Dobro bi bilo, da ...

ANITA: Ti pa molči! Uročila te je, tako kot vse ostale. Privezala je tvoj pogled nase. Toda njeni čari so na smrt strupeni, to mi lahko verjameš! Med tem, ko se bodo tvoje oči pasle po njenem telesu, se ti bo posušila koža, izpadli ti bodo lasje in zobje, slinil se boš praznih ust, namesto stopal ti bodo zrasla kopita, da se boš z njihovo pomočjo z vlekel v najtemnejši kot in si ne boš nikoli več drznil priti ven na beli dan.

DAVID (*Sari in Danijelu*): Nikar nič ne zamerite, ne vem, kaj ji je danes. Menda bo krivo to razburjenje ...

ANITA: Le naj ti hodi v sanje, le naj! Videl boš, kam te bodo pripeljale te sanje! To je šele začetek. Sam peklenšček bi bil srečen, da mu ne bi bilo treba tja!

DANIJEL: Tiho bodite. Zdi se mi, da prihajajo gor. (VI.)

Preberite odlomka iz dramskih besedil (A in B):

1. Izpolnite preglednico:

odl.	naslov	dramatik	leto praizvedbe	vrsta dram. besedila
A				
B				

(4 točke)

2. Dramaturška funkcija izbranih situacij:

A – _____

B – _____

(4 točke)

3. Kateri dramski lik vadi Teobald (a), na katere Gogovce/Gogovke pomislimo ob sklepu prve gospejine replike (b), kdo v Grumovi drami tudi govori o cvetlicah (c), kateri dramski lik je v očeh Gogovcev še 'vlačuga' (d) in kako bi označili bistveno lastnost obeh likov v odlomku A (e)?

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

e) _____

(5 točk)

4. Utemeljite svoj izbrani odgovor (tega najprej obkrožite):

Odlomek A:

a) Ima Teobaldova grba podobno funkcijo kakor Klefovo šepanje?

DA NE

b) Ima zadnja gospejina replika še simbolno vrednost?

DA NE

c) Je Grumova umestitev Gogovcev v posamezno sobo/hišo naključna?

DA NE

(9 točk)

5. Utemeljite svoj izbrani odgovor (tega najprej obkrožite):

Odlomek B:

a) Sta med glagoli v Izganjalcih hudiča gledati in praviti najpomembnejša?

DA NE

b) Lahko povežemo Sarino poved *"Vsi dogodki se sedaj kažejo v novi luči"* z Grumovim Dogodkom?

DA NE

c) Ima Sara bolj prav, ko pripisuje moralno-etično prednost 'kesanju', kakor Anita, ki jo pripisuje 'priznanju'?

DA NE

(9 točk)

6. Razložite Anitino repliko: "Že res, da jo opazujemo, toda povem vam, da ona ve, da jo opazujemo. Videti nam da le to, kar sama hoče, da vidimo."

(2 točki)

7. Označite:

A – dramaturško vlogo Teobalda in Klikota:

Teobald: _____

Klikot: _____

B – enega izmed obeh ženskih likov:

(6 točk)

8. Pojasnite:

A – Teobaldovo in Klikotovo medsebojno razmerje (a), njuno uspešnost (b) in strahove (c):

a) _____

b) _____

c) _____

B – Anitino in Sarino medsebojno razmerje (a), uspešnost (b), strahove (c):

a) _____

b) _____

c) _____

(10 točk)

9. Na katero tuje/slovensko dramsko besedilo vas spomni:

A – prva Teobaldova replika (a), čemu jo je Grum uporabil (b):

a) _____

b) _____

B – Anitina poved "*Privezala je tvoj pogled nase*" (a), kako si jo razlagate (b):

a) _____

b) _____

(6 točk)

10. Poiščite dve vzporednici v obeh odlomkih:

(2 točki)

11. Definirajte dramaturgijo.

(3 točke)

12. Opišite postopke, s katerimi gledališka uprizoritev aktualizira (spremeni) dramski prostor in čas.

Dramski prostor: _____

Dramski čas: _____

(4 točke)

13. Katere tri komponente gledališke uprizoritve so po vaši presoji temeljne?

(3 točke)

14. Izpišite tisti del didaskalij iz odlomka A, ki je najtežje uprizorljiv (a), in zapišite, kako bi kot režiser ravnali z njim (b):

a) _____

b) _____

(3 točke)

Prazna stran

Prazna stran

Prazna stran